

Nieuwbouw Groene Hart Ziekenhuis volledig vanuit de gebruiker bedacht

Een buitengewoon menselijk ziekenhuis

Een nieuwe uitbreiding voor het Groene Hart Ziekenhuis in Gouda biedt de organisatie een uitgelezen kans op een handreiking naar patiënten en medisch personeel. Hier voelt men zich welkom in een omgeving die appelleert aan de regio die bediend wordt. Als de indeling dan ook nog eens zeer sterk gestandaardiseerd is om het ziekenhuis optimale flexibiliteit in zijn bedrijfsvoering te bieden, kan voorzichtig gesteld worden dat hier sinds begin dit jaar het ziekenhuis van de toekomst staat.

DOOR: SANDER GRIP
BEELD: EGM ARCHITECTEN

Vriendelijk, overzichtelijk, uitnodigend. Misschien niet de eerste woorden die je te binnen schieten bij een ziekenhuis. Toch treffen juist deze begrippen de nieuwbouw van het Groene Hart Ziekenhuis, een uitbreiding aan het bestaande complex aan de Bleulandweg die sinds 19

januari 2014 volledig operationeel is. Een breed verhoogd voorterrein leidt de bezoeker naar de hoofdentree onder een grote overhangende luifel van glas en staal. Wie met de fiets komt, vindt een ondergrondse stalling via een toegang in de met cortenstaal afgewerkte borders van het verhoog-

de terrein. Onder de luifel kun je passagiers afzetten alvorens de auto te parkeren. En wie slecht ter been is, vindt hier ook een leenrolstoel. Nog voor je goed en wel dit ziekenhuis binnentreedt, krijg je het gevoel hier welkom te zijn. Gelukkig stopt die sensatie niet als je eenmaal binnen bent.

Centrale hal.

De hal is laag en klein, maar gek genoeg draagt dat bij aan het vriendelijke karakter van dit gebouw. Hier geen overdonderende balzaal die het gevoel van ongemak, dat velen toch voelen als ze een ziekenhuis betreden, versterkt. De balie is een zwierige, witte golf waar medewerkers achter vandaan stappen om je welkom te heten en je door te verwijzen. En dan valt er nog iets op. De entree is echt het centrale punt; helder en duidelijk. Kies het nummer van de polikliniek waar je naartoe moet, of de letter van een verpleegafdeling, en voor je het weet ben je de centrale hal alweer uit. De poliklinische handelingen waarvoor je maar kort in het ziekenhuis hoeft te zijn, zijn aangenaam dichtbij. Naarmate langer verblijf nodig is, dring je dieper het complex binnen. Door die doordachte routing oogt het ziekenhuis rustig, zelfs op de drukste momenten van de dag. Tot in de kleinste details is de nieuwbouw van het Groene Hart Ziekenhuis opgezet met de patiënt in gedachte.

FLEXIBEL

De opzet van de nieuwe vleugel van het GHZ waarmee het complex aan de Bleulandweg aanzienlijk groter is geworden. De Bleulandlocatie was 43.000 m² en de nieuwbouw is 28.000 m² erbij, vormt het eindresultaat van bijna tien jaar denken, discussiëren, herijken, aanpassen en optimaliseren. Architect Arnold Sikkel, partner bij EGM architecten, zat bij de eerste besprekingen in 1995 al aan tafel met het ziekenhuis: 'De deels monumentale Jozeflocatie aan de Graaf Florisweg was verouderd en niet meer op te waarden tot modern ziekenhuis. Daarnaast was het aan-

(Onder) Vide centrale hal.

Entree fietsenkelder met cortenstaal afwerking.

houden van twee locaties op een steenworp afstand van elkaar inefficiënt en duur. Concentreren op één plek was de beste en meest logische oplossing.'

'Daarna hebben we eerst fundamenteel nagedacht over de vraag hoe we het gebouw gestructureerd wilden hebben.' Aan het woord is Marianne van Leeuwen, manager Vastgoed, Huisvesting & Beheer bij het Groene Hart Ziekenhuis. 'We wilden een flexibel onderkomen waarin we de vierkante meters optimaal benutten en waarin we eenvoudig structurele aanpassingen kunnen doorvoeren. Standaardisatie werd de norm voor onze poliklinieken en verpleegafdelingen. In principe

is voor het verhuizen van afdelingen alleen het aanpassen van de routingborden nodig. Eventueel veranderende inzichten en wensen kunnen we met de kleinste ingrepen effectueren.'

Belangrijk bij het uitdenken van de nieuwe ziekenhuisstructuur was betrokkenheid van de medische staf. Toen de basisgedachte – verregaande standaardisatie om maximale flexibiliteit te bereiken – eenmaal op papier stond, werd de verschillende vakgroepen gevraagd waaraan hun werkplek idealiter zou moeten voldoen. Sikkel: 'Hierin zit de sleutel tot een goed functionerend ziekenhuis. Alle relevante medische vakgroepen hebben nagedacht over de vraag hoe zij in de toekomst

Hoofdingang.

Patiëntenlounge bij stiltecentrum.

wilden werken. In de ontwerpfase heb je immers de kans je werkplek naar jouw hand te zetten. Ik ben van mening dat dit zeer goed geslaagd is.' Van Leeuwen beaamt dit: 'Vanuit de standaardinvulling van alle typen ruimte zijn we gaan verfijnen. Zo hadden we twee modellen voor onze poliklinieken. Daarop konden de eindgebruikers aangeven welke faciliteiten voor hen van belang waren. We hanteerden de strakke kaders die de expertgroepen hadden opgesteld, maar de vertrekken zijn divers terwijl de flexibele opzet ervan maximaal behouden is.'

Zelfs de operatiekamers, de meest geavanceerde gebieden in een ziekenhuis, hebben in de basis een generieke uitvoering. Sikkel: 'Op grond van simulaties hebben we uitgerekend wat generiek is aan elke operatie en dus aan elke operatiekamer. Daaruit is een basislay-out ontwikkeld die is doorgevoerd in de acht nieuwe OK's. Aan een

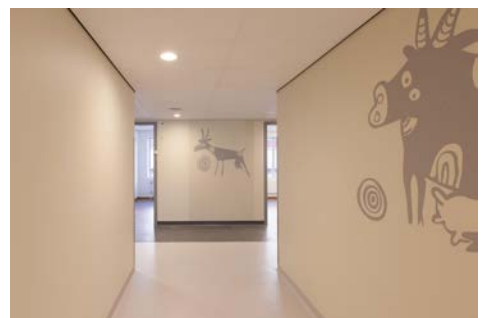
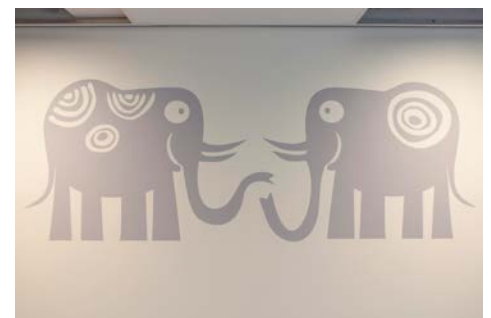
aantal OK's zijn specifieke elementen toegevoegd bijvoorbeeld voor KNO, Oogheelkunde en Vaatchirurgie' Van Leeuwen: 'Het mooie hieraan is dat wij heel snel kunnen schakelen naar een andere invulling van een OK. Echt indrukwekkend vind ik dat alle acht operatiekamers volledig digitaal zijn en zijn toegerust voor micro-invasieve chirurgie, dat is de toekomst in dit vakgebied.'

HERKENBAAR

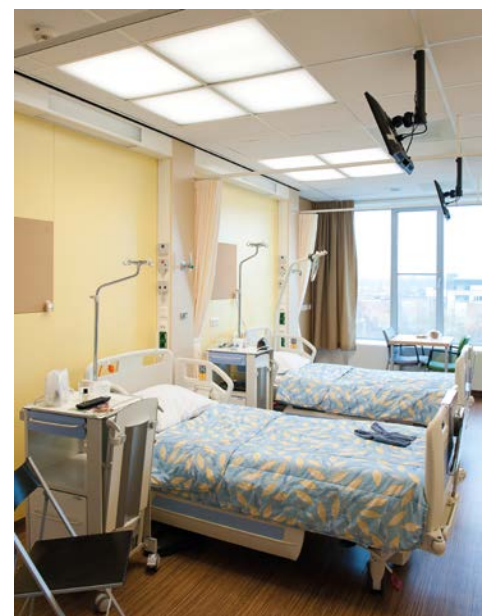
Het Groene Hart Ziekenhuis is naar eigen zeggen een ziekenhuis van en voor de regio Midden Holland. Wie hier binnen komt, moet zich thuis voelen. Voor een deel zit dat in de overzichtelijkheid van de routing en de bescheiden opzet van het gebouw als geheel. Het ontwerp van Arnold Sikkel plooit zich als het ware naar patiënt en medewerker en steunt hen in het onderlinge contact: 'Dat zit soms in details, zo zit er nooit een sanitair blok

(Boven) Corridor OK vleugel.
(Onder) Wandprints kinderpoli.

(Onder) Afdeling Geriatrie voorzien van biodynamische verlichting.

De architectuur

Op 16 mei 2011 is de officiële eerste paal onder grote belangstelling de grond in gegaan voor de nieuwbouw van Vleugel G, een uitbreiding van de Bleulandlocatie van het Groene Hart Ziekenhuis. Het ontwerp van EGM architecten bestaat uit een betonconstructie met dragende gevels. De onderste twee bouwlagen, waarin zich de poliklinieken en gespecialiseerde ruimtes voor Intensive Care en Chirurgie bevinden, hebben een bakstenen gevel. De bovenliggende verdiepingen voor verpleging zijn afgewerkt met geprofileerde staalplaten. Inwendig zijn de medische functies zo gegroepeerd dat een optimale routing ontstaat voor staf en patiënt. De afdelingen voor longstay en shortstay zijn gescheiden om voor iedereen het juiste niveau van contact en zorg te garanderen.

Waar mogelijk is voorzien in flexwerkplekken en er zijn gemeenschappelijke ruimtes voor specialisten. Het interieur kenmerkt zich door ronde vormen en zachte kleurschakeringen rond drie thema's: Gouda Stad & Cultuur, Gouda Natuur & Landschap en Bloemenvelden. Speciaal voor de kinderafdelingen is een vierde thema rond dieren ontwikkeld (GHZoo).

Het bouwprogramma is in slechts vijftien maanden tijd gerealiseerd via design and build, waarbij het ziekenhuis leiding gaf aan een bouwteam met architect, aannemer en consultants. Ook de medische staf heeft bij het tot stand komen van het ontwerp meegedacht over hun nieuwe werkomgeving.

tussen de patiëntenkamer en de balies voor het personeel. Als de patiënt zijn kamerdeur opent, is er direct visueel contact.'

Daarnaast is gezocht naar herkenbare beelden en passende kleuren. 'Met een pakkende beeldtaal en het gebruik van aangename kleurstellingen roepen we een gevoel van vertrouwen en herkenbaarheid op', stelt Van Leeuwen. 'We hebben onderzocht wat de gewenste sfeer en uitstraling moest zijn en in alle reacties die ik kreeg, kwamen de woorden opgeruimd en rustig terug. Dus hebben we gezocht naar beelden en kleuren die daarbij passen.'

Uit de zoektocht van het Groene Hart Ziekenhuis kwamen drie thema's met beelden en bijpassende kleurpaletten. In de poliklinische ruimtes is gekozen voor blauwtinten met als thema Gouda Stad & Cultuur. Sikkel: 'Op deze plekken in het ziekenhuis is het belangrijk dat je snel geholpen bent met een juiste diagnose. Dan moet het medisch personeel zijn werk optimaal kunnen doen. De koelere kleuren blauw verstoren hun werk het minst.'

Bij de verpleegafdelingen is juist gezocht naar warmte. Met als thema Gouda Natuur & Landschap is een schakering van warme tinten geel uitgekozen. 'Mensen moeten zich thuis voelen als ze ergens langer verblijven. De ziekenhuiskamer is hun domein; de arts komt bij jou op bezoek.

(Boven) OK.

(Onder) Ontvangstbalie afdelingen.

Deze filosofie vertaalt zich in zachte aardetinten.' Voor de speciale vertrekken, zoals de lounge en het stiltecentrum, is het thema Bloemenvelden bedacht. Ook hier rustieke tinten van paars tot groen, die een serene rust uitstralen. Alle drie kleurpaletten worden ondersteund door verdiepingshoge foto's die passen bij de thema's.

Van Leeuwen is erg enthousiast over deze vondst van EGM: 'Met die kleuren en beelden zijn we erin geslaagd de verschillende functies in het ziekenhuis een eigen, maar tegelijk ook herkenbaar gezicht te geven. Aan de kleurstelling kun je aflezen waar in het gebouw je je bevindt en ik hoor terug dat dit voor zowel patiënt als personeel erg prettig is.'

Rondlopend prijst Van Leeuwen het ruimtelijke effect van het ontwerp. 'Gangen zijn breed opgezet. De wachruimtes bevinden zich aan de buitenzijdes, zodat er veel daglicht is. De grote fotos met herkenbare prints uit de regio, vriendelijke rondingen van de balies en het zachte, indirecte licht zorgen voor een aangename sfeer. Het oog verzorgd en slijk, zonder het idee dat er gesmeten is met geld.' Aan datzelfde oog onttrokken, is de nieuwe vleugel van het ziekenhuis volgestouwd met state of the art technologie. Van biodynamische verlichting op de geriatrie afdeling voor een beter dag/nachtritme van patiënten tot de operatiekamers. De warmte/koudeopslag die al op de oudbouw aangesloten was, ligt nu aan de basis van de temperatuurregeling in het gehele complex.

En bovenal: het complex voelt als een samenhangend, logisch geheel waarin elke vierkante meter optimaal wordt ingezet om de patiënt zo goed en snel mogelijk te helpen. Van Leeuwen: 'EGM heeft een tijdloos ontwerp gemaakt dat gestandaardiseerde oplossingen biedt waar mogelijk en dat in de detaillering kleurrijk en divers is. Het

Wachtruimte.

is een ontwerp dat de mens tegemoet treedt, een warm welkom biedt. In dit gebouw kunnen we veel efficiënter werken dan voorheen met twee locaties. Hier hebben we ook de ruimte om zonder grote ingrepen verder te groeien. Ik ben ervan overtuigd dat dit gebouw over twintig jaar nog even mooi en functioneel is als nu. Dat is in mijn ogen één van de belangrijkste, maar soms wat onderbelichte, aspecten van duurzaamheid. ■

De nieuwbouw in kengetallen

Opdrachtgever: Groene Hart Ziekenhuis, Gouda

Architect: EGM architecten, Dordrecht

Projectmanagement/bouwmanagement: Twynstra Gudde Management Consultants, Amersfoort

Constructeur: Aronshon Raadgevende Ingenieurs, Rotterdam

Adviseur E en W-installaties: ingenieursbureau Linszen, Amsterdam

Adviseur bouwfysica: EGM adviseurs Dordrecht

Algemeen adviseur: Basalt bouwadvies bv, Nieuwegein

Adviseur OK's: OK Consultancy Nederland, 's-Hertogenbosch

Bouwkundig aannemer: J.P. van Eesteren, Barendrecht

E en W-installaties: ULC Installatiegroep, Utrecht

Specialistische inrichting OK's: Cleanroom Combination Group

Vaste inrichting: Dijkhoorn bouw, Den Haag

Tuin- en landschapsarchitect: Paul van Beek landschappen BNT, Amsterdam

Oppervlakte: 29.736 m² bvo, bebouwd terreinoppervlakte: 25.085 m²

Start bouw: 14 maart 2011

Oplevering: 19 augustus 2013

Inhuizing: 10 december 2013

Aantal bedden nieuwbouw: 243